

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๘๒ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจำนวน ๑๘๒ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๘๒)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๑๖	๖๓.๗๔
หญิง	๖๖	๓๖.๒๖
รวม	๑๘๒	๑๐๐
๒. อายุ		
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๒๘	๑๕.๓๘
๓๐-๔๐ ปี	๖๗	๓๖.๘๑
๔๑-๕๐ ปี	๔๙	๒๖.๙๒
๕๑-๖๐ ปี	๓๘	๒๐.๘๘
รวม	๑๘๒	๑๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา/ปวช	๔๗	๒๕.๘๒
ปวส/อนุปริญญา	๔๕	๒๔.๗๓
ปริญญาตรี	๕๔	๒๙.๖๗
สูงกว่าปริญญาตรี	๓๖	๑๙.๗๘
รวม	๑๘๒	๑๐๐
๔. ตำแหน่งหน้าที่		
พนักงานราชการ	๕๐	๒๗.๔๗
พนักงานจ้างประจำ	๖๔	๓๕.๑๖
พนักงานจ้างตามภารกิจ	๓๘	๒๐.๘๘
พนักงานจ้างทั่วไป	๓๐	๑๖.๔๘
รวม	๑๘๒	๑๐๐
๕. รายได้		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔๗	๒๕.๘๒
๑๐,๐๐๐ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๖๖	๓๖.๒๖
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๙	๒๖.๙๒
๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๒๐	๑๐.๙๙
รวม	๑๘๒	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๗๔ รองลงมาเป็นหญิง จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๖

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๐ – ๔๐ ปี จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๑ รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๒ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๘

การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๗ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๒ และน้อยที่สุดคือ มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๘

ตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่ พนักงานประจำ จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๖ รองลงมาคือ มีตำแหน่งหน้าที่ พนักงานราชการ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๗ และที่น้อยที่สุดมีตำแหน่งหน้าที่ พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๘

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ – ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒๖ รองลงมา มีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๒ และที่น้อยที่สุดมีรายได้ ๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๙

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ๒. วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) ๓. จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) และ ๔. วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม

(n=๑๘๒)

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)	๓.๓๕	๐.๖๔๔	ปานกลาง
๒. วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)	๓.๒๓	๐.๖๒๒	ปานกลาง
๓. จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)	๓.๑๐	๐.๗๑๘	ปานกลาง
๔. วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)	๓.๒๗	๐.๕๖๒	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๒๔	๐.๕๐๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๔, S.D. = ๐.๕๐๑) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอยะบوري จังหวัดเพชรบูรณ์ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

(n=๑๘๒)

ลำดับ	ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)	ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีความชอบในงานที่ตนเองรับผิดชอบ	๓.๔๒	๑.๐๓๖	มาก
๒	มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ตนเองต้องปฏิบัติ	๓.๔๙	๐.๙๒๗	มาก
๓	มีความรักในงานของตนเอง	๓.๔๓	๐.๙๙๙	มาก
๔	เกิดความพึงพอใจต่องานที่รับมอบหมาย	๓.๓๖	๐.๙๒๙	ปานกลาง
๕	เกิดความใส่ใจต่องานที่ทำโดยไม่ต้องมีการบังคับ	๓.๔๓	๑.๐๑๐	มาก
๖	ปฏิบัติงานด้วยความรักและเอาใจใส่	๓.๒๗	๑.๑๐๒	ปานกลาง
๗	เกิดความภาคภูมิใจในงานของตนเอง	๓.๑๘	๑.๐๖๓	ปานกลาง
๘	ไม่รู้สึกเหนื่อยล้าต่องานของตัวเอง	๓.๒๑	๑.๑๕๖	ปานกลาง
๙	เมื่อเกิดปัญหาการทำงานก็สามารถดูแลแก้ไข	๓.๔๔	๑.๐๓๘	มาก
๑๐	มีความชื่นชอบต่อหน้าที่ของตน	๓.๓๒	๑.๐๓๙	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๓๕	๐.๖๔๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอยะบوري จังหวัดเพชรบูรณ์ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ($\bar{X}$ = ๓.๓๕, S.D. = ๐.๖๔๔) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความชอบในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ตนเองต้องปฏิบัติ มีความรักในงานของตนเอง เกิดความใส่ใจต่องานที่ทำโดยไม่ต้องมีการบังคับ และเมื่อเกิดปัญหาการทำงานก็ใช้ใจดูแลแก้ไขอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

(n=๑๘๒)

ลำดับ	วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)	ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีความขยันหมั่นเพียรต่องานที่ได้รับผิดชอบ	๓.๒๑	๑.๐๑๐	ปานกลาง
๒	ตั้งใจทำงานจนสำเร็จแม้มีอุปสรรคต่องานของตน	๓.๓๘	๐.๙๐๘	ปานกลาง
๓	รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ	๓.๖๖	๑.๐๔๒	มาก
๔	ใส่ใจและดูแลงานที่ตนเองรับผิดชอบสำเร็จ	๓.๑๘	๑.๐๖๙	ปานกลาง
๕	เมื่อเกิดปัญหาก็พยายามแก้ไขจนสำเร็จ	๓.๘๗	๑.๒๙๘	มาก
๖	เมื่อมีอุปสรรคก็สามารถดำเนินงานจนสำเร็จ	๓.๒๖	๐.๙๕๔	ปานกลาง
๗	ดำเนินงานโดยไม่นึกถึงความเหนื่อยล้า	๓.๒๓	๑.๐๒๕	ปานกลาง
๘	ทำงานด้วยกำลังเต็มความสามารถที่สุด	๓.๑๙	๑.๑๐๓	ปานกลาง
๙	ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน	๓.๐๙	๑.๑๔๐	ปานกลาง
๑๐	พร้อมที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับงานที่ทำ	๓.๒๔	๐.๙๖๒	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๒๓	๐.๖๒๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) ($\bar{X}$ = ๓.๒๓, S.D. = ๐.๖๒๒) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ เมื่อเกิดปัญหาก็พยายามแก้ไขจนสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)

(n=๑๘๒)

ลำดับ	จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น)	ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	รับผิดชอบกับงานที่ตนเองทำเสมอ	๓.๒๖	๑.๐๑๑	ปานกลาง
๒	เมื่อเจออุปสรรคต่องานก็ทำจนสำเร็จไม่ทอดทิ้ง	๓.๒๗	๑.๐๒๔	ปานกลาง
๓	หากงานที่ทำยากก็แสวงหาความรู้ทำงานสำเร็จ	๓.๑๙	๑.๐๔๑	ปานกลาง
๔	ทำงานได้ตามเวลาและถูกต้องตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา	๒.๙๘	๑.๐๙๗	ปานกลาง
๕	หากเกิดปัญหาทางธุรกิจก็หาแนวทางที่ดีแก้ไข	๓.๐๗	๑.๐๓๓	ปานกลาง
๖	หมั่นสวดส้องปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างทำงาน	๓.๑๑	๐.๙๔๕	ปานกลาง
๗	รู้จักเพิ่มพูนความรู้ในการทำงานของตนเอง	๓.๐๗	๑.๐๔๔	ปานกลาง
๘	สังเกตแนวทางการพัฒนาคุณภาพของงาน	๒.๙๖	๐.๙๙๔	ปานกลาง
๙	ปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จสูงสุด	๓.๐๐	๐.๙๔๐	ปานกลาง
๑๐	หมั่นตรวจสอบคุณภาพของงานที่ตนเองทำ	๓.๐๗	๐.๘๙๖	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๑๐	๐.๗๑๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) ($\bar{X}$ =๓.๑๐, S.D. = ๐.๗๑๘) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

(n=๑๘๒)

ลำดับ	วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)	ระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	หมั่นสอบถามและตรวจตราในงานที่ทำ	๓.๔๓	๐.๙๘๘	มาก
๒	มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่	๓.๒๕	๐.๙๔๗	ปานกลาง
๓	มีการจัดระเบียบการบริหารงานอย่างเหมาะสม	๓.๓๐	๑.๐๔๑	ปานกลาง
๔	เมื่อเกิดปัญหา ก็พยายามแสวงหาทางที่ดีที่สุดมาแก้ไข	๓.๒๙	๑.๑๔๘	ปานกลาง
๕	รายงานการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอและตรวจสอบได้	๓.๒๗	๑.๐๔๕	ปานกลาง
๖	พยายามทำงานให้ถูกหลักการของทางราชการ	๓.๓๙	๑.๐๙๑	ปานกลาง
๗	ปฏิบัติงานด้วยความระเอียดรอบคอบ	๓.๓๔	๑.๐๙๔	ปานกลาง
๘	ดำเนินงานด้วยสติเพื่อลดความผิดพลาด	๓.๒๔	๑.๐๒๘	ปานกลาง
๙	ตั้งใจปฏิบัติงานให้สุดความสามารถ	๓.๓๕	๐.๙๕๐	ปานกลาง
๑๐	ตรวจตรางานให้มีความผิดพลาดน้อย	๓.๑๙	๑.๒๒๑	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๒๗	๐.๕๖๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ วิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) ($\bar{X}$ = ๓.๒๗, S.D. = ๐.๕๖๒) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หมั่นสอบถามและตรวจตราในงานที่ทำ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ บุคลากรที่มีเพศ ต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ

การประยุกต์ใช้ หลักอิทธิบาท	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๑๖คน)		หญิง (๖๖ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑. ฉันทะ	๓.๒๙	๐.๖๕๔	๓.๔๗	๐.๖๑๕	-๑.๘๘๒	๐.๐๖๑
๒. วิริยะ	๓.๒๑	๐.๖๓๔	๓.๒๗	๐.๖๐๔	-๐.๖๒๔	๐.๕๓๓
๓. จิตตะ	๒.๙๙	๐.๗๒๕	๓.๒๘	๐.๖๗๓	-๒.๖๖๗**	๐.๐๐๘
๔. วิมังสา	๓.๒๔	๐.๖๐๓	๓.๓๒	๐.๔๘๑	-๐.๙๗๒	๐.๓๓๓
ภาพรวม	๓.๑๘	๐.๕๑๐	๓.๓๔	๐.๔๗๒	-๒.๐๐๘*	๐.๐๔๖

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t – test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig. =๐.๐๔๖) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านจิตตะ แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนด้านฉันทะ วิริยะและวิมังสา ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ บุคลากรที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามอายุ

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
ฉันทะ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๓๗	๓	๐.๙๔๖	๒.๓๒๗	๐.๐๗๖
	ภายในกลุ่ม	๗๒.๓๑๕	๑๗๘	๐.๔๐๖		
	รวม	๗๕.๑๕๑	๑๘๑			
วิริยะ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๒๑	๓	๐.๐๗๔	๐.๑๘๘	๐.๙๐๕
	ภายในกลุ่ม	๖๙.๘๖๑	๑๗๘	๐.๓๙๒		
	รวม	๗๐.๐๘๒	๑๘๑			
จิตตะ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๕๔	๓	๐.๔๘๕	๐.๙๓๙	๐.๔๒๓
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๘๘๔	๑๗๘	๐.๕๑๖		
	รวม	๙๓.๓๓๘	๑๘๑			
วิมังสา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๗๔	๓	๐.๓๕๘	๑.๑๓๗	๐.๓๓๖
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๐๕๔	๑๗๘	๐.๓๑๕		
	รวม	๕๗.๑๒๘	๑๘๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๔๑	๓	๐.๑๑๔	๐.๔๔๙	๐.๗๑๙
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๐๗๗	๑๗๘	๐.๒๕๓		
	รวม	๔๕.๔๑๘	๑๘๑			

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig=๐.๗๑๙) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ บุคลากรที่มีการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลัก
 อภิบาลธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี
 จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักอภิบาลธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน
 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ **จำแนก**
ตามการศึกษา

การประยุกต์ใช้ หลักอภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
ฉันทะ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๗๗	๓	๐.๗๕๙	๑.๘๕๔	๐.๑๓๙
	ภายในกลุ่ม	๗๒.๘๗๕	๑๗๘	๐.๔๐๙		
	รวม	๗๕.๑๕๑	๑๘๑			
วิริยะ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๓๘	๓	๐.๑๗๙	๐.๔๕๙	๐.๗๑๑
	ภายในกลุ่ม	๖๙.๕๔๔	๑๗๘	๐.๓๙๑		
	รวม	๗๐.๐๘๒	๑๘๑			
จิตตะ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๔๘	๓	๐.๑๔๙	๐.๒๘๖	๐.๘๓๖
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๘๙๐	๑๗๘	๐.๕๒๒		
	รวม	๙๓.๓๓๘	๑๘๑			
วิมังสา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๔๐	๓	๐.๓๔๗	๑.๑๐๐	๐.๓๕๑
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๐๘๘	๑๗๘	๐.๓๑๕		
	รวม	๕๗.๑๒๘	๑๘๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๖๐	๓	๐.๑๘๗	๐.๗๔๑	๐.๕๒๙
	ภายในกลุ่ม	๔๔.๘๕๘	๑๗๘	๐.๒๕๒		
	รวม	๔๕.๔๑๘	๑๘๑			

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ
 แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อการ
 ประยุกต์ใช้หลักอภิบาลธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ใน
 อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig=๐.๕๒๙) จึงปฏิเสธสมมติฐาน
 ที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อการ
 ประยุกต์ใช้หลักอภิบาลธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ใน
 อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
ฉันทะ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๕๗	๓	๐.๓๕๒	๐.๘๔๖	๐.๔๗๐
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๐๙๔	๑๗๘	๐.๔๑๖		
	รวม	๗๕.๑๕๑	๑๘๑			
วิริยะ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๒๕	๓	๐.๔๔๒	๑.๑๔๔	๐.๓๓๓
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๗๕๗	๑๗๘	๐.๓๘๖		
	รวม	๗๐.๐๘๒	๑๘๑			
จิตตะ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๖๒	๓	๐.๒๘๗	๐.๕๕๓	๐.๖๔๗
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๔๗๖	๑๗๘	๐.๕๒๐		
	รวม	๙๓.๓๓๘	๑๘๑			
วิมังสา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๗๙	๓	๐.๔๙๓	๑.๕๗๗	๐.๑๙๗
	ภายในกลุ่ม	๕๕.๖๔๙	๑๗๘	๐.๓๑๓		
	รวม	๕๗.๑๒๘	๑๘๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๐๓	๓	๐.๒๖๘	๑.๐๖๘	๐.๓๖๔
	ภายในกลุ่ม	๔๔.๖๑๕	๑๗๘	๐.๒๕๑		
	รวม	๔๕.๔๑๘	๑๘๑			

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig=๐.๓๖๔) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ ต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ บุคลากรที่มีรายได้ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามรายได้

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	ms	F	Sig.
ฉันทะ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๑๒	๓	๐.๓๓๗	๐.๘๑๐	๐.๔๙๐
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๑๓๙	๑๗๘	๐.๔๑๗		
	รวม	๗๕.๑๕๑	๑๘๑			
วิริยะ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๗๔	๓	๐.๐๙๑	๐.๒๓๓	๐.๘๗๓
	ภายในกลุ่ม	๖๙.๘๐๘	๑๗๘	๐.๓๙๒		
	รวม	๗๐.๐๘๒	๑๘๑			
จิตตะ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๙๔	๓	๐.๔๓๑	๐.๘๓๔	๐.๔๗๗
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๐๔๔	๑๗๘	๐.๕๑๗		
	รวม	๙๓.๓๓๘	๑๘๑			
วิมังสา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๑๗	๓	๐.๒๐๖	๐.๖๔๗	๐.๕๘๖
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๕๑๑	๑๗๘	๐.๓๑๗		
	รวม	๕๗.๑๒๘	๑๘๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๙๕	๓	๐.๑๓๒	๐.๕๒๐	๐.๖๖๙
	ภายในกลุ่ม	๔๕.๐๒๓	๑๗๘	๐.๒๕๓		
	รวม	๔๕.๔๑๘	๑๘๑			

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า บุคลากรที่มีรายได้ต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig=๐.๖๖๙) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ ต่างกันมีความเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	-๒.๐๐๘*	-	๐.๐๔๖	✓	-
๒.	อายุ	การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	-	๐.๔๔๙	๐.๗๑๙	-	✓
๓.	ระดับการศึกษา	การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	-	๐.๗๔๑	๐.๕๒๙	-	✓
๔.	ตำแหน่งหน้าที่	การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	-	๑.๐๖๘	๐.๓๖๔	-	✓
๕	รายได้	การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท	-	๐.๕๒๐	๐.๖๖๙	-	✓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ เพศของบุคลากรที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และรายได้ มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงเหนือ จังหวัดแพร่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงเหนือ จังหวัดแพร่” กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ของการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงเหนือ จังหวัดแพร่ พบว่า

๑. งานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานที่ไม่ถนัดทำให้เกิดการไม่พึงพอใจในการทำงานและมีความเร่งด่วนและซับซ้อน

๒. ไม่มีใจฝักใฝ่ในการพัฒนางานและขาดความเอาใจใส่ต่องานที่ปฏิบัติ

๓. ขาดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา มีความอดทนต่องานน้อย

๔. ไม่ค่อยมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ ขาดความจริงจังและต่อเนื่องไม่ติดตามงาน

๕. ขาดความเห็นอกเห็นใจลูกน้อง เอาแต่ประโยชน์ตัว ลำเอียง ไม่เป็นธรรม

๖. ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติงาน ไม่มีการติดตามประเมินผลงาน ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา

ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงเหนือ จังหวัดแพร่ พบว่า

๑. บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพอยู่เสมอ

๒. บุคลากรควรเอาใจใส่ในงาน มีความซื่อสัตย์เที่ยงตรงต่อการปฏิบัติงาน

๓. ผู้บังคับบัญชาควรเห็นอกเห็นใจลูกน้อง ไม่เอาแต่ประโยชน์ตัว ไม่ลำเอียง เป็นธรรม บุคลากรทุกฝ่าย

๔. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรมีความรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีการติดตามประเมินผล และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงาน

๕. ผู้บังคับบัญชาควรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคลากร

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งได้สอบถามดังนี้คือ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม คือ ในด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ในด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) ในด้านจิตตะ (การเอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น) และในด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) นำมาประยุกต์เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไร ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ รูปหรือคน

๑. ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น)

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) ($\bar{X}=๓.๓๕$, $S.D.=๐.๖๔๔$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความชอบในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ตนเองต้องปฏิบัติ มีความรักในงานของตนเอง เกิดความใส่ใจต่องานที่ทำโดยไม่ต้องมีการบังคับ และเมื่อเกิดปัญหาการทำงานก็ใช้ใจดูแลแก้ไขอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรต้องปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจและมุ่งมั่นในผลสำเร็จของงาน พึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต ให้ผลงานที่ได้รับบรรลุจุดมุ่งหมาย^๑ และความจริงจัง พึงพอใจตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ ยินดีรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน มีความรับผิดชอบและพร้อมให้คำแนะนำปรึกษาและร่วมแก้ไข ปัญหาของงานนั้นๆ ด้วยความเต็มใจ^๒ ใช้วิธีการสร้างความพึงพอใจให้บุคลากรมีความสุขกับการทำงาน โดยวิธีการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับคนในองค์กรบนหลักการของการบริหาร พัฒนา ปลูกฝังคุณธรรมทางจิตใจให้เจ้าหน้าที่ทุกคนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันวาเกิดประโยชน์กับตนเองครอบครัวและสังคมโดยรวมอย่างไร^๓ อีกทั้งยังปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ จริงจังกับงานที่ปฏิบัติอยู่เสมอ แม้งานนั้นจะมีปัญหาอย่างมาก แต่ก็สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ถึงจะใช้เวลานานก็ตาม^๔ ในกาทำงานนั้น มีความพอใจในตำแหน่งหน้าที่สมัครใจที่จะทำงาน ไม่ว่างานนั้นๆ จะใช้เวลาเป็นปีกว่าจะสำเร็จ ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ สมัครใจที่จะปฏิบัติงานอย่างสุดกำลังสามารถแม้งานนั้นจะเหนื่อยความสามารถแต่ก็ทำงานสำเร็จลุล่วง

^๑สัมภาษณ์ พระครูบรรพตพัชรคุก, เจ้าคณะตำบลร่อน, ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙.

^๒สัมภาษณ์ นายลำเพลิน ลีสินลา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^๓สัมภาษณ์ นายสอาด คำเขียว, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^๔สัมภาษณ์ นายสมจิตร ชูศรีโหม, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

ด้วยดี^๕ พอใจกับตำแหน่งหน้าที่การงาน พอใจกับเงินเดือนที่ได้รับ มีความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ มีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความจริงใจ พร้อมที่ให้คำปรึกษากับประชาชน ด้วยความเต็มใจ^๖ มีความพอใจในการทำงาน เห็นอกเห็นใจผู้มาติดต่อขอรับบริการ และให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ พร้อมให้คำปรึกษาแนะนำกับประชาชน ไม่ว่าประชาชนนั้นจะมาปรึกษาเรื่องอะไรก็พร้อมที่จะให้คำปรึกษา^๗

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า บุคลากรเทศบาลต้องมีพึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่ ปฏิบัติงานด้วยความชื่นชมมุ่งหวังให้ผลงานที่ได้รับบรรลุจุดมุ่งหมาย มีความพึงพอใจ มีความสุขกับการทำงาน พัฒนาปลูกฝังคุณธรรมทางจิตใจให้บุคลากรทุกคนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันวาเกิดประโยชน์กับตนเองครอบครัวและสังคมโดยรวมอย่างไร

๒. ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น)

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเวียงชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ วิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) ($\bar{X}$ = ๓.๒๓, S.D. = ๐.๖๒๒) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ เมื่อเกิดปัญหาก็พยายามแก้ไขจนสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรต้องปฏิบัติงานในบางครั้งงานที่ได้รับมอบหมายต้องใช้ระยะเวลาในการทำงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็ไม่ย่อท้อมีความเพียรพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย^๘ และปฏิบัติงานได้สม่าเสมอจนกว่างานจะสำเร็จโดยไม่คำนึงถึงความเหนื่อยยากมีความอดทน เพียรพยายามจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ^๙ ปฏิบัติงานด้วยความเพียรพยายามแม้ว่างานนั้นจะมีอุปสรรคและต้องใช้ระยะเวลายาวนาน ก็ไม่ท้อถอยพยายามจนงานสำเร็จ เมื่อรับมอบหมายงานมาแล้วไม่ว่างานจะใช้เวลานานหรือยากก็พร้อมที่จะทำงานนั้นๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย^{๑๐} และมีความมานะบากบั่นไม่เกียจคร้านต่อการปฏิบัติงานโดยยึดหลักความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง เรียนรู้และยอมรับความผิดพลาดอย่างจริงใจ พร้อมทั้งจะทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง^{๑๑} การปฏิบัติงานนั้นเจ้าหน้าที่มีความขยันอดทนและตั้งใจทำงานและฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะฝีมือให้เกิดความชำนาญ ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นเพื่อสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลงสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองให้ดีขึ้น^{๑๒} ถ้าสู้งานไม่ท้อถอยแม้ในขณะปฏิบัติงานนั้นจะเกิดภาวะกดดันอย่างมาก สามารถประสานงาน กับสายงาน

^๕ สัมภาษณ์ นายจักรินทร์ นิลแพทย์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^๖ สัมภาษณ์ นายธีรพันธ์ ทองมา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

^๗ สัมภาษณ์ นายบัญชา ไทยสมัค, ผู้ใหญ่บ้านบ้านโคกสำราญ, ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙.

^๘ สัมภาษณ์ พระครูบรรพตพิตรคุง, เจ้าคณะตำบลร่อน, ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙.

^๙ สัมภาษณ์ นายลำเพลิน ลีสินลา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายสอาด คำเขียว, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายสมจิตร ชูศรีโถม, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายจักรินทร์ นิลแพทย์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

เกี่ยวข้อง และทุ่มเทเวลาความสามารถเพื่อให้งานที่รับมอบหมายนั้นสำเร็จลุล่วง^{๑๓} มีความเพียรที่จะแนะนำ ชักจูงเพื่อนร่วมงานให้เห็นความสำคัญของงาน ให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเพียรไม่ทอดทิ้ง และให้เพื่อนร่วมงานช่วยกันทำงานที่ได้รับ ให้สำเร็จตามที่ตั้งไว้^{๑๔}

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ต้องพัฒนาความขยัน โดยพัฒนาความเพียรให้เกิดขึ้น สร้างความรู้สึกให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานทุกคนว่างานในองค์กรเป็นงานที่ทำท้าทายความสามารถ ทำท้าทายความเพียรพยายาม ที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ทำงานด้วยความเต็มใจ ยินดีเสียสละเวลาของตัวเองเพื่องานที่ปฏิบัติสำเร็จลุล่วงด้วยดี

๓. ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น)

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอสว่างวีระบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 0.718) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

การทำงานของบุคลากรเทศบาลนั้นไม่ว่างานนั้นจะยากขนาดไหน ต้องใช้ระยะเวลานานเท่าไร ก็เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงาน ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านในขณะที่ทำงานมีจิตใจที่แน่วแน่ที่จะให้งานนั้นสำเร็จไปด้วยดี^{๑๕} และยังใส่ใจ ในการปฏิบัติงาน มีความใฝ่รู้ในสิ่งเกี่ยวข้องกับงานอยู่ตลอด รับรู้และรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มกำลังสามารถแม้ว่างานนั้นจะมีอุปสรรค ก็ตาม ก็เอาใจใส่ปฏิบัติงานจนเสร็จสิ้น^{๑๖} ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดอ่อนไม่ปฏิบัติงานแบบฉาบฉวย ปฏิบัติงานด้วยจิตใจอ่อนโยนสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จ มีความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน เมื่อพบปัญหาที่พร้อมที่จะแก้ไขไปด้วยกัน^{๑๗} ปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ มีใจรักที่จะทำงาน ขยัน อดทน ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ สนใจในการปฏิบัติงานโดยไม่ใส่ใจ สนใจถึงปัญหาอุปสรรคอันเป็นเหตุให้เสียกำลังใจในการทำงาน^{๑๘} ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองในเรื่องของการตรงต่อเวลา และรักษาเวลาในการปฏิบัติงานทุกครั้ง การปฏิบัติงานในแต่ละครั้งต้องมีการแบ่งเวลาในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวก ความคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน^{๑๙} มีความรู้ความเข้าใจงานในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี และสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาใช้เพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และต้องถือว่าความรับผิดชอบงานในหน้าที่เป็นสิ่งจำเป็น และต้องปฏิบัติให้ดี ประชาชนจะได้รู้สึกปลอดภัย^{๒๐} ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลต้องใช้ความคิดอย่างรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อเกิดกรณีที่ไม่สามารถแก้ไข

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายธีรพันธ์ ทองมา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายบัญชา ไทยสมัค, ผู้ใหญ่บ้านบ้านโคกสำราญ, ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูบรรพตพัชรคุก, เจ้าคณะตำบลร่อน, ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายลำเพลิน ลีสินลา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายสอาด คำเขียว, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายสมจิตร ชูศรีโณม, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายจักรินทร์ นิลแพทย์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายธีรพันธ์ ทองมา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

ปัญหาเองได้ ผู้ปฏิบัติต้องขอคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชา เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด หรือถ้าเกิดก็ให้มันน้อยที่สุด^{๒๑}

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ในการปฏิบัติงานหากเราเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ผลของงานก็จะออกมาดี เกิดความผิดพลาดน้อย เพราะว่า การเอาใจใส่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การสร้างจิตสำนึกในการทำหน้าที่ของตน พึงระลึกอยู่เสมอว่างานที่เราทำเป็นงานที่เกิดประโยชน์กับตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ เมื่อมีความรอบรู้แล้วว่าผลที่ตามมาจะเกิดประโยชน์กับหลายคน จะทำให้เรามุ่งมั่นทำความด้วยความรอบครอบ ความผิดพลาดก็จะน้อยตามไปด้วย

๔. ด้านวิม้งสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น)

การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ วิม้งสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) ($\bar{X} = ๓.๒๗$, S.D. = ๐.๕๖๒) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หนึ่ง สอบถามและตรวจตราในงานที่ทำ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

บุคลากรของเทศบาลต้องปฏิบัติงานต้องมีการใคร่ครวญ หรือไตร่ตรองขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อถูกต้อง จะได้ปฏิบัติงานไม่ผิดพลาด ทำให้งานสำเร็จผลดังเป้าหมายที่ตั้งไว้^{๒๒} ปฏิบัติงานต้องมีการวางแผนในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาในเรื่อง การปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเสมอ ควรใคร่ครวญถึงผลดีและผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นก่อนเสมอ^{๒๓} มีการประชุมร่วมกับผู้บังคับบัญชาในการสรุปผลการปฏิบัติงานทุกครั้ง และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยเหตุผล มากกว่าความรู้สึกส่วนตัว^{๒๔} มีการรับฟังปัญหา ข้อมูลข่าวสารหรือข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานของตนหรือหน่วยงาน^{๒๕} มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๒๖} และพยายามหาสาเหตุ วิธีป้องกัน และแก้ไขปัญหาลงอุปสรรคของการปฏิบัติหน้าที่ในการปฏิบัติงาน^{๒๗} การปฏิบัติงานต้องไตร่ตรองและตรวจสอบข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติงาน และหาแนวทางวิธีการปรับปรุงขั้นตอนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ^{๒๘}

จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและวางแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ร่วมกันเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานทันต่อ

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายบัญชา ไทยสมัค, ผู้ใหญ่บ้านบ้านโคกสำราญ, ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระครูบรรพตพัชรคุก, เจ้าคณะตำบลร่อน, ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายลำเพลิน ลีสินลา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายสอาด คำเขียว, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายสมจิตร ชูศรีโถม, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายจักรินทร์ นิลแพทย์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน, ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙.

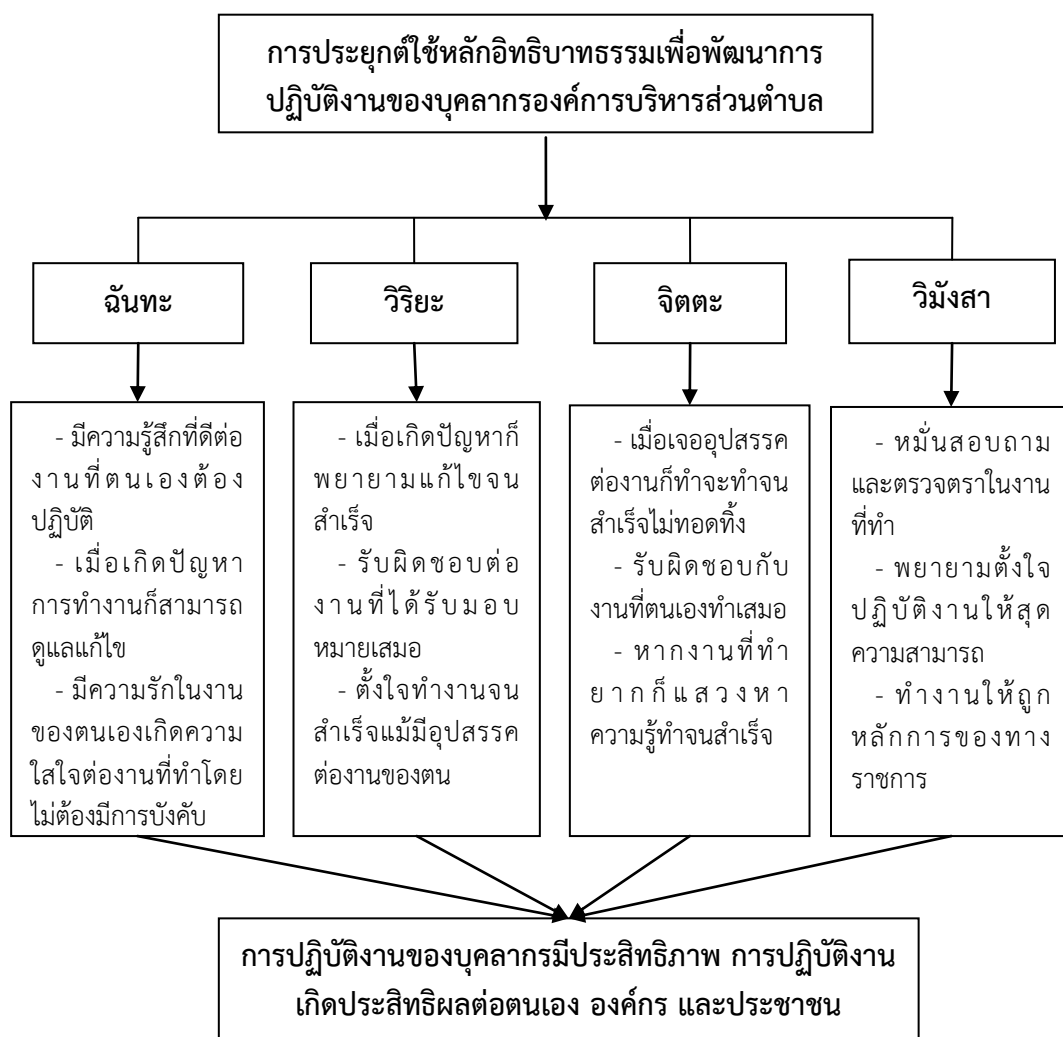
^{๒๗} สัมภาษณ์ นายธีรพันธ์ ทองมา, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางสาว, ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายบัญชา ไทยสมัค, ผู้ใหญ่บ้านบ้านโคกสำราญ, ๒๑ มกราคม ๒๕๕๙.

เหตุการณ์ และพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยไตร่ตรองใช้สติปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผล จะได้นำไปสู่การทบทวนการทำงาน การดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งตัวเอง องค์กร และประชาชน

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบถึงระดับการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ อธิบายได้ดังนี้ การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ

ปัจจัยนำเข้าซึ่งพิจารณาถึงความพยายาม ความพร้อม ความสามารถ ความคล่องแคล่ว ในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับผลที่ได้คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หรือ การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเทให้กับงาน เช่น ความพยายามที่ได้รับจากงานนั้นประชาชนได้รับความพึงพอใจ เป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องจะเลือกการบริหารที่เหมาะสมกับองค์กรของตน และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การปฏิบัติงานจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้ ถ้ามีความสำเร็จก็จะหยุดเพียงเท่านั้น แต่ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จจะท้อและเลิกทำการนั้น ความเพียรพยายามในการทำงาน นั้นหากนำหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้การทำงานจะประสบผลสำเร็จ คือ

ด้านฉันทะ (ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น) มีความพึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่ ปฏิบัติงานด้วยความชื่นชมมุ่งหวังให้ผลงานที่ได้รับบรรลุจุดหมาย มีความพึงพอใจมีความสุขกับการทำงาน พัฒนาปลูกฝังคุณธรรมทางจิตใจให้บุคลากรทุกคนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันวาเกิดประโยชน์กับตนเองครอบครัวและสังคมโดยรวมอย่างไร

ด้านวิริยะ (ความเพียรพยายามทำในสิ่งนั้น) พัฒนาความขยัน พัฒนาความเพียรให้เกิดขึ้น สร้างความรู้สึกให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงานทุกคนว่างานในองค์กรเป็นงานที่ทำท้าทายความสามารถ ทำท้าทายความเพียรพยายาม ที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ทำงานด้วยความเต็มใจ ยินดีเสียสละเวลาของตัวเองเพื่องานที่ปฏิบัติสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ด้านจิตตะ (การเอาใจใส่ในสิ่งนั้น) ในการปฏิบัติงานหากเราเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ผลของงานก็จะออกมาดี เกิดความผิดพลาดน้อย เพราะว่า การเอาใจใส่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การสร้างจิตสำนึกในการทำหน้าที่ของตน พึงระลึกอยู่เสมอว่างานที่เราทำเป็นงานที่เกิดประโยชน์กับตนเอง องค์กร ประชาชนและประเทศชาติ เมื่อมีความรอบรู้แล้วว่า ผลที่ตามมาจะเกิดประโยชน์กับหลายคน จะทำให้เรามุ่งมั่นทำความด้วยความรอบครอบ ความผิดพลาดก็จะน้อยตามไปด้วย

ด้านวิมังสา (การพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในสิ่งนั้น) ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและวางแผนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ร่วมกันเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานทันต่อเหตุการณ์ และพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยไตร่ตรองใช้สติปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผล จะได้นำไปสู่การทบทวนการทำงาน การดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งตัวเอง องค์กร และประชาชน

การที่องค์กรจะพัฒนานั้นต้องมีการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอให้จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงานให้ผู้บริหารขยันและหมั่นเพียรให้มีคุณภาพ ควรฝึกให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นเอาใจใส่กับกิจกรรม งานที่ปฏิบัติด้วย จัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงานให้มีคุณภาพอย่างประสิทธิภาพ